

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

ΣΕ ΜΕΙΖΟΝΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 25 Οκτωβρίου 2023, με την εξής σύνθεση: Μαρία Βλαχάκη, Προεδρεύουσα Αντιπρόεδρος, Άννα Λιγωμένου, Γεωργία Μαραγκού, Αγγελική Μαυρουδή, Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Μαρία Αθανασοπούλου, Ασημίνα Σαντοριναίου και Βασιλική Ανδρεοπούλου, Αντιπρόεδροι, Βασιλική Σοφιανού, Δημήτριος Τσακανίκας, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Ασημίνα Σακελλαρίου, Ευαγγελία Σεραφή, Νικολέτα Ρένεση, Αντιγόνη Στίνη, Βασιλική Πέππα, Ευφροσύνη Παπαδημητρίου, Γεώργιος Παπαϊσιδώρου, Ιωάννα Ρούλια, Ιωάννης Καλακίκος, Ελένη Σκορδά και Νικόλαος Βόγκας, Σύμβουλοι. Γραμματέας ο Γεώργιος Καρασαββίδης.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας: Αντώνιος Νικητάκης, Επίτροπος Επικρατείας, κωλυομένου του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, Σταματίου Πουλή.

Για να δικάσει την από ... (Α.Β.Δ. ...) αίτηση της ..., κατοίκου ..., η οποία παραστάθηκε, κατά το άρθρο 231 παρ. 1 του ν. 4700/2020, διά δηλώσεώς της με την ιδιότητα της δικηγόρου (Α.Μ./Δ.Σ.),

κατά του Ελληνικού Δημοσίου, νομίμως εκπροσωπούμενου από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε διά του Νομικού Συμβούλου του Κράτους Νικολάου Καραγιώργη.

Το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης», που εδρεύει στην Αθήνα (οδός Αγίου Κωνσταντίνου 8) και εκπροσωπείται νομίμως από τον Διοικητή του, παραστάθηκε, επίσης, διά του Νομικού Συμβούλου του Κράτους Νικολάου Καραγιώργη.

Με την ένδικη αίτηση ζητείται η αναίρεση της ... απόφασης του Ι Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε:

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου και του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης, ο οποίος ζήτησε την απόρριψη της αίτησης αναίρεσης ως εκπρόθεσμης.

Τον Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος ανέπτυξε προφορικά την από 25.10.2023 έγγραφη γνώμη του και πρότεινε την απόρριψη της αίτησης αναίρεσης ως αβάσιμης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε στις 20 Μαρτίου 2024 σε τηλεδιάσκεψη με τη χρήση της επίσημης κρατικής πλατφόρμας e:Presence.gov.gr, σύμφωνα με το άρθρο 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020, με παρόντες τους δικαστές που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από τον Σύμβουλο Νικόλαο Βόγκα, που αποχώρησε από τη διάσκεψη βάσει της διάταξης του άρθρου 18 παρ. 5 του ν. 4820/2021.

Άκουσε την εισήγηση της Συμβούλου Βασιλικής Πέππα και

Αφού σκέφθηκε κατά τον νόμο

Αποφάσισε τα εξής:

1. Με την κρινόμενη αίτηση όπως οι λόγοι αυτής αναπτύσσονται με τα κατατεθέντα στις 4.4.2022, 12.4.2022, 20.10.2023 και 30.10.2023 υπομνήματα, για τη συζήτηση της οποίας καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο (με το ... ηλεκτρονικό παράβολο), ζητείται η αναίρεση της ... απόφασης του Ι Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την οποία απορρίφθηκε η από 20.2.2019 έφεση της αναιρεσείουσας, πολιτικής από μεταβίβαση συνταξιούχου του Δημοσίου, κατά της 106/2018 πράξης του Α΄ Κλιμακίου του Δικαστηρίου. Με την πράξη αυτή κατά μερική παραδοχή ένστασης της αναιρεσείουσας κατά της ... πράξης της Διεύθυνσης Διενέργειας Μεταβολών και Δειγματοληπτικών Ελέγχων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (ΓΛΚ), μεταρρυθμίσθηκε η εκκληθείσα καταλογιστική πράξη με περιορισμό του καταλογισθέντος ποσού σε 26.077,60 ευρώ. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο 70% της σύνταξης που της καταβλήθηκε αχρεωστήτως, σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 14 του ν. 2592/1998, κατά το χρονικό διάστημα από 1.9.2010 έως 30.10.2016, λόγω κατοχής από αυτήν θέσης στον δημόσιο τομέα.

2. Η κρινόμενη αίτηση έχει ασκηθεί νομότυπα και πρέπει να εξετασθεί ως προς το εμπρόθεσμο της άσκησης της, μετά την έκδοση της ... απόφασης της Ολομέλειας (Α΄ Ελάσσων Σύνθεση), με την οποία η ένδικη αίτηση παραπέμφθηκε στη Μείζονα Ολομέλεια του Δικαστηρίου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 19 παρ. 1 του Οργανικού Νόμου του Ελεγκτικού Συνεδρίου (ν. 4820/2021, Α΄ 130).

3. Στο άρθρο 167 του ν. 4700/2020 «Ενιαίο κείμενο Δικονομίας για το Ελεγκτικό Συνέδριο (...) και άλλες διατάξεις» (Α΄ 127) ορίζεται: «1. Η αίτηση αναίρεσης ασκείται μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών (...) Για τον ιδιώτη διάδικο η προθεσμία αυτή εκκινεί από την επίδοση ή την περιέλευση με οποιοδήποτε τρόπο σε αυτόν ή την αποδεδειγμένα πλήρη γνώση από αυτόν της προσβαλλόμενης απόφασης (...)».

4. Η από 11.3.2020 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου «Κατεπείγοντα μέτρα αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών της εμφάνισης του κορωνοϊού COVID-19 και της ανάγκης περιορισμού της διάδοσής του» (Α΄ 55), που κυρώθηκε με το άρθρο 2 του ν. 4682/2020 (Α΄ 76/3.4.2020), όριζε, στο άρθρο 11 αυτής: «1. Προς τον σκοπό της αποφυγής κινδύνου εμφάνισης ή και διάδοσης κορωνοϊού COVID-19 που ενδέχεται να έχουν σοβαρές επιπτώσεις στη δημόσια υγεία, μπορεί να

επιβληθεί το μέτρο της προσωρινής, μερικής ή ολικής, αναστολής της λειτουργίας των δικαστηρίων και των εισαγγελιών της χώρας, συμπεριλαμβανομένων και των στρατιωτικών δικαστηρίων, καθώς και της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργών. 2. Το μέτρο της παραγράφου 1 επιβάλλεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Υγείας και Δικαιοσύνης, καθώς και του Υπουργού Εθνικής Άμυνας στην περίπτωση των στρατιωτικών δικαστηρίων, μετά από γνώμη της Εθνικής Επιτροπής προστασίας της Δημόσιας Υγείας έναντι του κορωνοϊού COVID-19. Με όμοια απόφαση ορίζεται και κάθε συναφής και αναγκαία πρόβλεψη για τα ζητήματα αναστολής ή παρέκτασης δικονομικών προθεσμιών, αναστολής ή παράτασης παραγραφών, αναστολής διαδικασιών αναγκαστικής εκτέλεσης και διενέργειας πλειστηριασμών, παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας, καθώς και για όλα τα λοιπά ζητήματα που αφορούν στο καθεστώς προσωρινής αναστολής λειτουργίας των δικαστηρίων και των εισαγγελιών της χώρας».

5. Κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων αυτών εκδόθηκε η Δ1α/ΓΠ.οικ.80189/12.12.2020 κοινή απόφαση (Κ.Υ.Α.) των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Προστασίας του Πολίτη, Εθνικής Άμυνας, Παιδείας και Θρησκευμάτων, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υγείας, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Πολιτισμού και Αθλητισμού, Δικαιοσύνης, Εσωτερικών, Μετανάστευσης και Ασύλου, Υποδομών και Μεταφορών, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Έκτακτα μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας από τον κίνδυνο περαιτέρω διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 στο σύνολο της Επικράτειας για το διάστημα από την Κυριακή 13 Δεκεμβρίου 2020 και ώρα 6:00 έως και την Πέμπτη 7 Ιανουαρίου 2021 και ώρα 6:00» (Β' 5486), με την οποία, όπως αντικαταστάθηκε από την Δ1α/ΓΠ.οικ.:80588/14.12.2020 νεότερη (Β' 5509), ορίστηκε: «Άρθρο 1 Έκτακτα μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας ανά πεδίο δραστηριότητας 1. Προς τον σκοπό αντιμετώπισης της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 θεσπίζονται τα ακόλουθα μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας ανά πεδίο δραστηριότητας: ΠΕΔΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ Α/Α 1. (...) 4. Δικαστήρια, Εισαγγελίες, Στρατιωτικά Δικαστήρια (...) α) Αναστέλλονται προσωρινά: αα) Οι εργασίες των δικαστικών σχηματισμών του Ελεγκτικού Συνεδρίου και αβ) οι νόμιμες και δικαστικές προθεσμίες για τη διενέργεια διαδικαστικών πράξεων και άλλων ενεργειών ενώπιον των δικαστικών υπηρεσιών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθώς επίσης και της παραγραφής των συναφών αξιώσεων. β) Κατ' εξαίρεση της υποπερ. αα): βα) Εκδικάζονται οι υποθέσεις ενώπιον της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθώς και οι υποθέσεις προσυμβατικού ελέγχου ενώπιον του VII Τμήματος. ββ) (...)». Η ως άνω διατύπωση, σε σχέση με την αναστολή των δικονομικών προθεσμιών στις ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου δίκες, επαναλήφθηκε στις επιγενομένως εκδοθείσες, κατ' εξουσιοδότηση των ιδίων διατάξεων της από 11.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, Δ1α/ΓΠ/οικ.2/2.1.2021 (Β' 1), Δ1α/ΓΠ.οικ.1293/8.1.2021 (Β' 30),

Δ1α/ΓΠ.οικ.3060/15.1.2021 (Β' 89), Δ1α/Γ.Π.οικ.:4992/22.1.2021 (Β' 186), Δ1α/Γ.Π.οικ.:6877/29.1.2021 (Β' 341), Δ1α/Γ.Π.οικ.8378/5.2.2021 (Β' 454), Δ1α/Γ.Π.οικ.9147/10.2.2021 (Β' 534) και Δ1α/ΓΠ.οικ.10969/19.2.2021 (Β' 648) κοινές υπουργικές αποφάσεις, που αλληλοδιαδόχως ίσχυσαν από την 3η Ιανουαρίου 2021 έως και την 1η Μαρτίου 2021.

6. Με την Δ1α/ΓΠ/οικ.12639/26.2.2021 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Προστασίας του Πολίτη, Εθνικής Άμυνας, Παιδείας και Θρησκευμάτων, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υγείας, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Πολιτισμού και Αθλητισμού, Δικαιοσύνης, Εσωτερικών, Μετανάστευσης και Ασύλου, Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Υποδομών και Μεταφορών, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό «Έκτακτα μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας από τον κίνδυνο περαιτέρω διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 στο σύνολο της Επικράτειας για το διάστημα από τη Δευτέρα, 1 Μαρτίου 2021 και ώρα 6:00 έως και τη Δευτέρα, 8 Μαρτίου 2021 και ώρα 6:00» (Β' 793), η περί αναστολής των δικονομικών προθεσμιών στις δίκες ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου διάταξη διαμορφώθηκε ως εξής: «Άρθρο 1 Έκτακτα μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας ανά πεδίο δραστηριότητας και επίπεδο επιδημιολογικής επιβάρυνσης 1. Προς τον σκοπό αντιμετώπισης της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 θεσπίζονται έκτακτα μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας ανά πεδίο δραστηριότητας και επίπεδο επιδημιολογικής επιβάρυνσης (επιτήρησης, αυξημένου κινδύνου και πολύ αυξημένου κινδύνου), σύμφωνα με την παρ. 1Β. 1Α. (...) 1Β. Τα έκτακτα μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας ανά πεδίο δραστηριότητας και επίπεδο επιδημιολογικής επιβάρυνσης διαμορφώνονται ως εξής: ΠΕΔΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (...) Α/Α 1. (...) 4. Δικαστήρια, Εισαγγελίες, Στρατιωτικά Δικαστήρια (...) ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΟΛΥ ΑΥΞΗΜΕΝΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (...) 4. α) Αναστέλλονται προσωρινά: αα) Οι εργασίες των δικαστικών σχηματισμών του Ελεγκτικού Συνεδρίου και αβ) οι νόμιμες και δικαστικές προθεσμίες για τη διενέργεια διαδικαστικών πράξεων και άλλων ενεργειών ενώπιον των δικαστικών υπηρεσιών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθώς επίσης και της παραγραφής των συναφών αξιώσεων. Δεν αναστέλλονται οι προθεσμίες που αφορούν τις υποθέσεις της υποπερ. βα). β) Κατ' εξαίρεση της υποπερ. αα): βα) Εκδικάζονται οι υποθέσεις ενώπιον της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθώς και οι υποθέσεις προσυμβατικού ελέγχου ενώπιον του Εβδόμου Τμήματος. ββ) (...)». Η ίδια διατύπωση χρησιμοποιήθηκε στις Δ1α/ΓΠ.οικ.13805/3.3.2021 (Β' 843), Δ1α/ΓΠ.οικ.14453/5.3.2021 (Β' 895), Δ1α/Γ.Π.οικ.16320/12.3.2021 (Β' 996), Δ1α/Γ.Π.οικ.17698/19.3.2021 (Β' 1076), Δ1α/Γ.Π.οικ.18877/26.3.2021 (Β' 1194), Δ1α/Γ.Π.οικ.20651/2.4.2021 (Β' 1308), Δ1α/Γ.Π.οικ.22439/9.4.2021 (Β' 1441), Δ1α/Γ.Π.οικ.24489/16.4.2021 (Β' 1558), Δ1α/Γ.Π.οικ.26380/23.4.2021 (Β' 1682) και Δ1α/ΓΠ/οικ.27683/29.4.2021 (Β'

1814) κοινές υπουργικές αποφάσεις, που ίσχυσαν διαδοχικά από την 4η Μαρτίου 2021 έως και τη 10η Μαΐου 2021.

7. Επακολούθησαν οι Δ1α/Γπ/οικ.28503/7.5.2021 (Β' 1872) και Δ1α/Γ.Π.οικ.29922/13.5.2021 (Β' 1944) κοινές υπουργικές αποφάσεις, που όριζαν, στο άρθρο 1 αυτών: «Προς τον σκοπό αντιμετώπισης της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 θεσπίζονται έκτακτα μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας ανά πεδίο δραστηριότητας και επίπεδο επιδημιολογικής επιβάρυνσης (αυξημένου κινδύνου και πολύ αυξημένου κινδύνου), σύμφωνα με την παρ. 1Β. 1 (...). 1Β. Τα έκτακτα μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας ανά πεδίο δραστηριότητας και επίπεδο επιδημιολογικής επιβάρυνσης διαμορφώνονται ως εξής: ΠΕΔΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ Α/Α 1. (...) 4. Δικαστήρια, Εισαγγελίες, Στρατιωτικά Δικαστήρια (...) ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΟΛΥ ΑΥΞΗΜΕΝΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ 1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 82 του ν. 4790/2021 (Α' 48), αναστέλλονται οι νόμιμες και δικαστικές προθεσμίες για τη διενέργεια διαδικαστικών πράξεων και άλλων ενεργειών ενώπιον (...) του Ελεγκτικού Συνεδρίου (...), καθώς και οι προθεσμίες παραγραφής των συναφών αξιώσεων. Δεν αναστέλλονται οι προθεσμίες που αφορούν τις υποθέσεις ενώπιον της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθώς και αυτές του προσυμβατικού ελέγχου ενώπιον του Εβδόμου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου (...)). Οι κοινές αυτές υπουργικές αποφάσεις ίσχυσαν διαδοχικά από τη 10η Μαΐου 2021 έως την 6^η πρωινή ώρα της 24ης Μαΐου 2021, οπότε και το μέτρο της αναστολής των δικονομικών προθεσμιών έπαυσε να προβλέπεται για το Ελεγκτικό Συνέδριο.

8. Το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο, ως ειδικότερη έκφανση του δικαιώματος δικαστικής προστασίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος, καθώς και στο άρθρο 6 παρ. 1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών – ΕΣΔΑ (το οποίο εφαρμόζεται επί υποθέσεων αστικής κατά την έννοια της Σύμβασης φύσης, όπως η επίδικη - πρβλ. αποφ. ΕΔΔΑ της 12.4.2006 *Martinie κατά Γαλλίας*, σκ. 26 και 30, απόφαση της 25ης Μαΐου 1986, *Feldbrugge κατά Κάτω Χωρών*, σκ. 30 επ.), υπόκειται σε περιορισμούς, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και οι δικονομικές διατάξεις που ρυθμίζουν τις προϋποθέσεις του παραδεκτού των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων. Οι περιορισμοί αυτοί είναι επιτρεπτοί εφ' όσον συνάπτονται με τη λειτουργία των δικαστηρίων, την αποτελεσματική απονομή της δικαιοσύνης και την επιδίωξη της ασφάλειας του δικαίου και δεν επάγονται την κατάλυση του δικαιώματος παροχής έννομης προστασίας ή την ουσιώδη παρεμπόδιση της άσκησής του (πρβλ. ΣτΕ Ολ. 3029/2008 σκ. 6, 3030/2008 σκ. 6), οι δε σχετικές με τις δικονομικές προθεσμίες ρυθμίσεις, είτε αφορούν τις προθεσμίες καθ'αυτές, είτε τις περιπτώσεις που προβλέπεται διακοπή ή αναστολή τους, πρέπει να προκύπτουν από σαφείς και προβλέψιμους στην εφαρμογή τους κανόνες δικαίου, ώστε να μην υπάρχει κίνδυνος παραπλάνησης του ενδιαφερομένου και στερήσεως, για τον λόγο αυτόν,

του δικαιώματος δικαστικής του προστασίας (πρβ. ΕΔΔΑ, απόφαση της 16.12.1992, de Geouffre de la Pradelle κατά Γαλλίας, σκ. 27-35, απόφαση της 26.5.2011, Legrand κατά Γαλλίας, σκ. 34, 37 απόφαση της 14.3.2013 Petco Petcov κ. Βουλγαρίας σκ. 32, απόφ. της 1.2.2007, Paljic κατά Γερμανίας σκ. 42 - 43).

9. Όπως γίνεται δεκτό (ΑΕΔ 3/2022, 48/1982), ο ηττώμενος διάδικος δεν έχει συνταγματικά κατοχυρωμένη αξίωση να ασκήσει ένδικο μέσο κατά της δικαστικής απόφασης που τον βλάπτει με το διατακτικό ή το αιτιολογικό της, παρά μόνο στο μέτρο που τέτοιο δικαίωμα επιφυλάσσεται από τον νόμο. Στο πλαίσιο της ΕΣΔΑ, ομοίως, δεν κατοχυρώνεται αξίωση του διαδίκου προς παροχή δεύτερου ή τρίτου βαθμού δικαιοδοσίας, ούτε υφίσταται αντίστοιχη υποχρέωση του νομοθέτη για καθιέρωση ένδικων μέσων. Σε αμφότερα, όμως, τα κανονιστικά συστήματα γίνεται δεκτό ότι αν ο νομοθέτης θεσπίσει το δικαίωμα υποβολής αίτησης αναίρεσης, η πρόσβαση στο αναιρετικό δικαστήριο δεν μπορεί να περιοριστεί ως προς τον πυρήνα της κατά τρόπο δυσανάλογο (ΕΔΔΑ Delcourt κ. Βελγίου απόφαση της 17.1.1970 σκ. 25, Hoffmann κ. Γερμανίας απόφαση της 11.10.2001 σκ. 65, πρβ. ΣτΕ Ολ. 3470/2007, 647/2004).

10. Στο άρθρο 15 του ν. 4700/2020 «Ερμηνεία δικονομικών κανόνων» ορίζεται: «Το Δικαστήριο αντιμετωπίζει με βάση τις αρχές της δίκαιης δίκης τα ερμηνευτικά ζητήματα που ανακύπτουν από την εφαρμογή των δικονομικών κανόνων έτσι ώστε, λαμβάνοντας υπόψη κάθε φορά τη σοβαρότητα του διακυβεύματος, να αποφαίνεται σε πνεύμα δίκαιης ισορροπίας».

11. Κατά την έννοια των διατάξεων των Κ.Υ.Α. που αναφέρονται στις σκέψεις 6 και 7 της παρούσας, η προβλεπόμενη σε αυτές εξαίρεση από την αναστολή των προθεσμιών διενέργειας διαδικαστικών πράξεων για τις υποθέσεις ενώπιον της Ολομέλειας δεν καταλαμβάνει τη δικονομική προθεσμία για την άσκηση αίτησης αναίρεσης. Τούτο διότι, ενώ για τις υποθέσεις προσυμβατικού ελέγχου δύναται ευχερώς να συναχθεί ο λόγος εξαίρεσής τους από την αναστολή των δικονομικών προθεσμιών ως σχετιζόμενος με τη θεμελιώδη αρχή της ταχείας διεκπεραίωσής τους (ΕλΣυν Ολ. 1885/2022 σκ. 14), για τις υποθέσεις αιτήσεων αναίρεσεων ενώπιον της Ολομέλειας δεν προκύπτει, ούτε από το γράμμα των διατάξεων ούτε από άλλη αναφορά, λόγος θεμιτώς επιδικωκόμενου σκοπού δημοσίου συμφέροντος.

12. Διαφορετική ερμηνευτική εκδοχή, πέραν των ανωτέρω, θα αντιστρατευόταν και την αρχή της ασφάλειας δικαίου, καθώς θα είχε ως αποτέλεσμα ενώ ίσχυαν ακόμα μέτρα περιοριστικά της κυκλοφορίας των πολιτών, να αναστέλλεται μεν η προθεσμία άσκησης των ενδίκων βοηθημάτων, για τα οποία υπάρχει δυνατότητα κατά το άρθρο 55 παρ. 1 του ν. 4700/2020 να κατατίθενται και σε οποιαδήποτε δημόσια αρχή, αλλά να μην αναστέλλεται η προθεσμία άσκησης της αίτησης αναίρεσης η οποία, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του προαναφερόμενου άρθρου, μόνον στη γραμματεία του Δικαστηρίου μπορούσε να κατατεθεί, καθόσον κατά τον χρόνο δημοσίευσης της αναιρεσιβαλλομένης δεν

ίσχυε ακόμα η υποχρεωτική ηλεκτρονική κατάθεση των εισαγωγικών δικογράφων των ενδίκων μέσων και βοηθημάτων (άρθρο 175 του ν. 4820/2021, Α' 130). Πέραν αυτού, με την εκδοχή αυτή θα δημιουργείτο κίνδυνος παραπλάνησης του ενδιαφερομένου και στέρησης, συνακόλουθα, του δικαιώματος πρόσβασης στο Δικαστήριο, καθόσον η διαφοροποίηση αναφορικά με την αναστολή ή μη των δικονομικών προθεσμιών ενώπιον της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανέκυψε αιφνιδίως το πρώτον με την (ασαφούς διατύπωσης) Κ.Υ.Α. Δ1α/ΓΠ/οικ.12639/26.2.2021 και ενόσω ίσχυαν ακόμη τα περιοριστικά της κυκλοφορίας των πολιτών μέτρα, χωρίς μάλιστα να προβλεφθεί μεταβατικό καθεστώς, κάτι που καθιστούσε επιτακτικότερη την ανάγκη σαφήνειας και προβλεψιμότητας των σχετικών ρυθμίσεων.

13. Στην προκειμένη περίπτωση η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δημοσιεύθηκε στις ... και επιδόθηκε στην αναιρεσείουσα την 21.12.2020. Επομένως, η ένδικη αίτηση που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου τούτου την 1.7.2021, ασκήθηκε εμπρόθεσμα, ήτοι εντός εξήντα ημερών από την επομένη της επίδοσης της αναιρεσιβαλλομένης, μη υπολογιζομένου, σύμφωνα με τα ανωτέρω, του χρόνου της αναστολής της προθεσμίας αυτής από 22.12.2020 έως 24.5.2021. Με τα δεδομένα αυτά, η εν λόγω αίτηση πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να εξετασθεί κατά το παραδεκτό και το βάσιμο των λόγων αυτής, αντιμωλία των διαδίκων.

14. Ο ν. 2592/1998 «Αναπροσαρμογή συντάξεων πολιτικών συνταξιούχων του Δημοσίου, ρύθμιση συνταξιοδοτικών θεμάτων και άλλες διατάξεις» (Α' 57/18.3.1998), οι διατάξεις του οποίου εξακολούθησαν να ισχύουν και μετά την ισχύ των νόμων 3863/2010 (Α' 115) και 3865/2010 (Α' 120), σύμφωνα με τα άρθρα 13 παρ. 2 και 16 παρ. 3 α' εδ. β' του ν.3863/2010 και 8 παρ. 2 α' και 10 παρ. 1 δ' του ν.3865/2010 (όπως το τελευταίο αυτό άρθρο ίσχυε αρχικώς και όπως αντικαταστάθηκε από την παράγραφο 5 του άρθρου 2 του ν. 4002/2011, Α' 180), ορίζει στο άρθρο 8 παράγραφος 14: «Οι αναπροσαρμοζόμενες, οι ανακαθοριζόμενες και οι εφεξής κανονιζόμενες συντάξεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 2512/1997 και του παρόντος νόμου, καθώς και οι συντάξεις των συνταξιούχων του δημόσιου τομέα (...) για όσους συνταξιούχους υπηρετούν ή προσλαμβάνονται σε θέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 58 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων [σ.σ. ήτοι σε θέσεις του δημόσιου τομέα, που ορίζεται στην παρ. 6 του άρθρου 1 του Ν.1256/1982] και λαμβάνουν σύνταξη και αποδοχές συγχρόνως, καταβάλλονται μειωμένες κατά 70% με εξαίρεση τις συντάξεις που καταβάλλονται με βάση τις διατάξεις των νόμων 1897/1990 (...) και 1977/1991 (...), τις εξ ιδίου δικαιώματος πολεμικές συντάξεις (...), καθώς και τις εξ ιδίου δικαιώματος συντάξεις παθόντων στην υπηρεσία και εξαιτίας αυτής. (...) Οι διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων της παρούσας παραγράφου για (...) τους συνταξιούχους του Δημοσίου που υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου ισχύουν από 1^η Αυγούστου 1997 (...)».

15. Ο ν. 2703/1999 «Αναπροσαρμογή συντάξεων συνταξιούχων μελών Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. (...), ρύθμιση συνταξιοδοτικών θεμάτων και άλλες διατάξεις» (Α' 72/8.4.1999) ορίζει στο άρθρο 5 παράγραφος 13: «Για την εφαρμογή των διατάξεων (...) της παραγράφου 14 του άρθρου 8 (...) του ν. 2592/1998 (...). Από την πρώτη του επόμενου, της έναρξης ισχύος του παρόντος νόμου, μήνα η πρώτη πληρωμή αποδοχών συνταξιούχων του Δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα του άρθρου 1 παράγραφος 6 του ν. 1256/1982 τελεί υπό την απαραίτητη προϋπόθεση προσκόμισης, στον εκκαθαριστή αποδοχών της θέσης τους, βεβαίωσης της αρμόδιας Διεύθυνσης της Υπηρεσίας Συντάξεων ότι δηλώθηκε η κατοχή της θέσης (...)».

16. Στην παρ. 15 του άρθρου 2 του ν. 3234/2004 «Αναπροσαρμογή συντάξεων του Δημοσίου και άλλες διατάξεις» (Α' 52), ορίζεται: «α. Οι διατάξεις της παραγράφου 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 (Α' 57) έχουν εφαρμογή και για τα πρόσωπα της παραγράφου αυτής που απασχολούνται στο δημόσιο τομέα της παραγράφου 6 του άρθρου 1 του ν.1256/1982 (Α' 65) με οποιαδήποτε σχέση εργασίας και ανεξάρτητα από τον τρόπο αμοιβής τους, στα οποία περιλαμβάνονται και αυτά που τους ανατίθεται η διδασκαλία μαθημάτων σε σχολεία ή σχολές όλων των βαθμίδων της δημόσιας εκπαίδευσης. β. (...)».

17. Στο άρθρο πρώτο του ν. 4093/2012 «Έγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016 - Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής του ν. 4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016» (Α' 222) και ειδικότερα, στην παράγραφο Β, με τίτλο «Συνταξιοδοτικές Διατάξεις του Δημοσίου», υποπαράγραφο Β.1, ορίζεται: «1 (...) β. Οι διατάξεις της παρ. 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 (...), αντικαθίστανται ως εξής: «14. Οι συντάξεις των συνταξιούχων του Δημοσίου, γενικά (...) οι οποίοι υπηρετούν ή προσλαμβάνονται σε θέσεις του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός ορίζεται στην παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (...) και λαμβάνουν σύνταξη ή χορηγία, κατά περίπτωση και αποδοχές συγχρόνως, καταβάλλονται μειωμένες κατά 70% με εξαίρεση τις συντάξεις που καταβάλλονται με βάση τις διατάξεις των νόμων 1897/1990 (Α' 120) και 1977/1991 (Α' 185), τις εξ ιδίου δικαιώματος πολεμικές συντάξεις που καταβάλλονται με βάση τις διατάξεις του Κώδικα Πολεμικών Συντάξεων, καθώς και τις εξ ιδίου δικαιώματος συντάξεις παθόντων στην υπηρεσία και εξαιτίας αυτής (...)». Τέλος, στο άρθρο 14 του ν. 4387/2016 (Α' 85) ορίζεται ότι «1. α. Σε εφαρμογή των ενιαίων κανόνων του Ε.Φ.Κ.Α. και των θεμελιωδών αρχών του άρθρου 1, οι ήδη καταβαλλόμενες κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, κύριες συντάξεις αναπροσαρμόζονται (...) 2.α. Μέχρι την 31.12.2018, οι συντάξεις της προηγούμενης παραγράφου συνεχίζουν να καταβάλλονται στο ύψος που είχαν διαμορφωθεί κατά την 31.12.2014, σύμφωνα με τις τότε ισχύουσες διατάξεις (...)».

18. Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: Η ιδιότητα του συνταξιούχου του Δημοσίου δεν αποτελεί κώλυμα διορισμού σε θέση

του δημόσιου τομέα και λήψης αποδοχών από τη θέση αυτή, διότι άλλως θα παραβιαζόταν το δικαίωμα απασχόλησης, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 του Συντάγματος. Η απασχόληση όμως των συνταξιούχων τελεί υπό περιορισμούς (ΕλΣυν Ολ. 2892/2020, 2262/2009) ως προς το ύψος του συνόλου των απολαβών που δικαιούνται (σύνταξη και αποδοχές ενεργείας) όταν προσλαμβάνονται σε θέσεις του δημόσιου τομέα, όπως αυτός οριοθετήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 6 του ν. 1256/1982, στον οποίο περιλαμβάνονταν και οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και νυν οι Περιφέρειες ως οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ - άρθρα 1 παρ. 1 του π.δ/τος 30/1996, Α' 21 και 3 του ν. 3852/2010, Α' 87). Στο πλαίσιο αυτό προβλέπεται για τους συνταξιούχους του Δημοσίου που δεν εμπίπτουν στις εξαιρέσεις του άρθρου 8 παράγραφος 14 του ν. 2592/1998, όπως ίσχυε αρχικώς και όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο πρώτο παρ. Β.Β1.1β' του ν.4093/2012, ότι όταν αυτοί υπηρετούν ή προσλαμβάνονται σε θέσεις του δημόσιου τομέα, ανεξάρτητα από τη φύση της σχέσης που τους συνδέει με αυτόν και από τον τρόπο αμοιβής τους, λαμβάνουν δε σύνταξη και αποδοχές συγχρόνως, η σύνταξή τους κατά τον χρόνο απασχόλησής τους καταβάλλεται μειωμένη κατά 70%. Ο ανωτέρω περιορισμός συνιστά προσωρινό διοικητικό μέτρο επέμβασης σε περιουσιακό στοιχείο του συνταξιούχου, το οποίο εμπίπτει στο προστατευτικό πεδίο του άρθρου 1 του (πρώτου) Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, που κατοχυρώνει τον σεβασμό της περιουσίας του προσώπου, το οποίο δεν επιτρέπεται να την στερηθεί παρά μόνον για λόγους δημόσιας ωφέλειας. Έχει δε θεσμοθετηθεί στο πλαίσιο της ευρείας κατ' αρχήν ευχέρειας του νομοθέτη να αξιολογεί τους λόγους δημόσιας ωφέλειας, οι οποίοι μπορούν να δικαιολογήσουν επέμβαση σε περιουσιακής φύσης αγαθό, κατόπιν στάθμισης παραμέτρων πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής φύσης και επιδιώκει την θεραπεία θεμιτού σκοπού δημοσίου συμφέροντος που συνίσταται αφενός στη διασφάλιση τήρησης της αρχής της δημοσιονομικής βιωσιμότητας, αφετέρου στην αποτροπή της πολυθεσίας και την καταπολέμηση της ανεργίας. Ο εν λόγω περιορισμός δεν προκαλεί δυσανάλογο βάρος στον συνταξιούχο, αφού αυτός λαμβάνει αποδοχές ενεργείας, ούτε διαταράσσει άνευ ετέρου τη δίκαιη ισορροπία που πρέπει να τηρείται μεταξύ του επιδιωκόμενου σκοπού γενικού συμφέροντος και των περιουσιακών δικαιωμάτων του συνταξιούχου. Και τούτο, διότι η επιβολή περιορισμού στη σύνταξη του απασχολούμενου στον δημόσιο τομέα δεν αρκεί από μόνη της να ανατρέψει την ως άνω δίκαιη ισορροπία, αλλά προς τούτο απαιτείται να συνεκτιμώνται και οι ιδιαίτερες συνθήκες κάθε περίπτωσης (ΕλΣυν Ολ. 2892/2020). Ακόμη και αν ήθελε γίνει δεκτό ότι η ως άνω διάταξη του (πρώτου) Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ εγγυάται σε όποιον έχει συνεισφέρει σε ένα σύστημα κοινωνικής ασφάλισης το δικαίωμα να αποκομίσει οφέλη από το σύστημα αυτό, δεν μπορεί ωστόσο να ερμηνευθεί ως παρέχουσα αξίωση για καταβολή σύνταξης ορισμένου ύψους, είτε στον ίδιο, είτε, κατά μείζονα λόγο, στην οικογένειά του (ΕλΣυν Ολ. 1483/2006), ή ως αποκλείουσα τη μεταβολή για

το μέλλον του ύψους της ήδη κανονισθείσας σύνταξης όταν μάλιστα τούτο επιβάλλεται από λόγους δημοσίου συμφέροντος. Έπεται συνεπώς, ότι η θέσπιση του ως άνω περιορισμού δεν θίγει το προστατευόμενο από το άρθρο 1 του (πρώτου) Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ δικαίωμα (ΕλΣυν Ολ. 1375/2021, 2892/2020 όπου και περαιτέρω νομολογία). Για τους ίδιους λόγους, το μέτρο της μερικής αναστολής καταβολής της σύνταξης των συνταξιούχων του Δημοσίου, που υπηρετούν ή προσλαμβάνονται σε θέσεις του δημόσιου τομέα, τελεί σε αναλογία με τους προαναφερόμενους υπηρετούμενους με τη θέσπισή του σκοπούς δημοσίου συμφέροντος, χωρίς, όπως γίνεται δεκτό από το Δικαστήριο τούτο (ΕλΣυν Ολ. 1378/2021, 1375/2021, 2892/2020, 1430/2019, 2457/2012, 2142/2010, 3125, 2263, 2262, 510/2009, 1266/2007), να έρχεται σε αντίθεση με συνταγματικές διατάξεις. Ειδικότερα, το μέτρο αυτό δεν αντίκειται στην συνταγματική αρχή της ισότητας, αφού δεν εισάγει άνιση (δυσμενή) μεταχείριση συγκεκριμένης κατηγορίας συνταξιούχων, δεν αντίκειται στο άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος, που επιβάλλει την ύπαρξη αναλογίας μεταξύ των θεσπιζόμενων νομοθετικών περιορισμών στα ατομικά δικαιώματα και του επιδιωκόμενου με αυτούς σκοπού, καθόσον, εν όψει των ανωτέρω σκοπών δημοσίου συμφέροντος στους οποίους αποβλέπει, είναι εύλογο και δικαιολογημένο, δεν έρχεται σε αντίθεση με τη διάταξη του άρθρου 21 παρ. 1 του Συντάγματος, περί προστασίας της οικογένειας και του γήρατος, η οποία έχει κατά βάση κατευθυντήριο χαρακτήρα, οι δε ειδικότερες μορφές και η έκταση της προστασίας αυτής καθορίζονται από τον κοινό νομοθέτη, και δεν αντιτίθεται στις διατάξεις του άρθρου 22 παρ. 1 του Συντάγματος, το οποίο δεν εμπεριέχει απαγόρευση περιορισμού ή αναστολής της σύνταξης που λαμβάνει ο συνταξιούχος όταν παράλληλα απασχολείται στο Δημόσιο ή στον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

19. Στον ν. 1649/1986 «Τροποποίηση διατάξεων του Κώδικα των Δικηγόρων και άλλες διατάξεις» (Α' 149), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο πρόσληψης της αναιρεσείουσας στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση ..., οριζόταν: «1. Η πρόσληψη δικηγόρων με πάγια αντιμισθία ή η αποκλειστική ή συστηματική ανάθεση υποθέσεων με πάγια αμοιβή από νομικά πρόσωπα του δημόσιου τομέα, όπως αυτός προσδιορίζεται στο άρθρο 9 του ν. 1232/1982 και στο άρθρο 1 παρ. 6 του ν. 1256/1982, γίνεται με επιλογή ύστερα από προκήρυξη. Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται για την πρόσληψη του προϊσταμένου νομικής ή δικαστικής υπηρεσίας ή του νομικού συμβούλου των παραπάνω νομικών προσώπων. Όσοι δικηγόροι υπηρετούν ήδη στο δημόσιο τομέα, όπως αυτός αναφέρεται στο εδ. α' της παρ. 1 του άρθ. αυτού με πάγια αντιμισθία ή με αποκλειστική ή συστηματική ανάθεση υποθέσεων με πάγια αμοιβή θα καταλαμβάνουν τις αντίστοιχες θέσεις που θα προβλέπονται από τους οικείους οργανισμούς χωρίς να τηρούνται οι διαδικασίες και προϋποθέσεις που προβλέπει το άρθρο αυτό. (...) 2. Η επιλογή γίνεται από πενταμελή επιτροπή (...) 7. (...) Η απόφαση της επιτροπής είναι υποχρεωτική και ισχύει μόνο για την κατάληψη των θέσεων που προκηρύχθηκαν. Το νομικό

πρόσωπο που προκήρυξε τη θέση οφείλει μέσα σε ένα μήνα από τη δημοσίευση της απόφασης να προσλάβει στις κενές θέσεις τους επιτυχόντες (...)» (βλ. παρόμοιες διατάξεις στο άρθρο 43 του νυν ισχύοντος Κώδικα Δικηγόρων - ν. 4194/2013 Α' 208).

20. Στο άρθρο 31 του ν. 2218/1994 (Α' 90) οριζόταν: «(...) 5. Οι θέσεις των δικηγόρων με μηνιαία αντιμισθία των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων συστήνονται με τον εσωτερικό Οργανισμό οργάνωσης και λειτουργίας της Ν.Α.. Η πρόσληψη γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Δικηγόρων, όπως ισχύει κάθε φορά με απόφαση του νομάρχη. Αυτοί που προσλαμβάνονται συνδέονται με τη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση με σχέση έμμισθης εντολής (...) 7. Οι διατάξεις του Κώδικα Δικηγόρων, όπως ισχύει κάθε φορά, εφαρμόζονται και για τις αμοιβές των δικηγόρων της Ν.Α. με μηνιαία αντιμισθία (...)» (βλ. όμοιες διατάξεις στο άρθρο 107 παρ. 5 και 6 του π.δ. 30/1996 - Α' 21).

21. Στο άρθρο 255 του ν. 3852/2010 (Α' 87), ως είχε μετά την τροποποίησή του με την παρ. 10 ιδ' του άρθρου 18 ν. 3870/2010 (Α' 138/9.8.2010), που τιτλοφορείται «Μεταφορά προσωπικού Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων στις Περιφέρειες», ορίζεται: «4. Μεταφέρεται, αυτοδικαίως, από 1.1.2011 στις περιφέρειες, το σύνολο των θέσεων δικηγόρων, με σχέση έμμισθης εντολής, οι οποίοι έχουν προσληφθεί σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 1649/1986 (ΦΕΚ 149 Α) και οι οποίοι υπηρετούν, ήδη, με σχέση έμμισθης εντολής στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις ή στα Νομαρχιακά Διαμερίσματα. Με τη μεταφορά των θέσεων γίνεται, επίσης, αυτοδικαίως και η μεταφορά των δικηγόρων που τις κατέχουν, οι οποίοι διατηρούν με το νέο φορέα την ίδια σχέση έμμισθης εντολής (...) Για το σκοπό αυτό εκδίδεται σχετική διαπιστωτική πράξη του περιφερειάρχη η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως» και στο άρθρο 283 παρ. 2 που τιτλοφορείται «Μεταβατικές διατάξεις» ορίζεται ότι «(...) 2. Από την έναρξη λειτουργίας των περιφερειών καταργούνται οι ενιαίες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και τα νομαρχιακά διαμερίσματα. Οι περιφέρειες υπεισέρχονται, αυτοδικαίως, μετά την έναρξη ασκήσεως των αρμοδιοτήτων τους, σε όλα τα δικαιώματα, περιλαμβανομένων και των εμπραγμάτων, καθώς και στις υποχρεώσεις, των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων (...)». Τέλος, τα της αμοιβής των δικηγόρων με σχέση έμμισθης εντολής σε ΟΤΑ κατά τον ένδικο χρόνο διέπονταν διαδοχικώς από τις διατάξεις των άρθρων 92^Α του ν.δ/τος 3026/1954 (Α' 35), 44 του ν. 4194/2013 (Α' 208) και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτών εκδοθείσες υπουργικές αποφάσεις, καθώς και από τις διατάξεις των άρθρων 7 και 9 του ν. 4354/2015. Εξάλλου, για τους δικηγόρους που παράλληλα λαμβάνουν σύνταξη από το Δημόσιο, στο άρθρο 45 του ισχύοντος Κώδικα Δικηγόρων (ν. 4194/2013) ορίζεται ότι «(...) 4. Ο δικηγόρος που συνταξιοδοτείται από το δημόσιο (...) υποχρεούται μέσα σε προθεσμία ενός μηνός από τη συνταξιοδότησή του, να υποβάλει στον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο δήλωση, στην οποία θα ανακοινώνει τη συνταξιοδότησή του (...)» και στο άρθρο 47 ότι «1. Δικηγόροι οι οποίοι ως άμεσα

ασφαλισμένοι λαμβάνουν από το Δημόσιο (...) σύνταξη κύρια ή επικουρική (...) που το άθροισμά τους υπερβαίνει την καταβαλλόμενη κατά μήνα (...) σύνταξη δικηγόρου με σαράντα συντάξιμα χρόνια (...) οφείλουν με δήλωσή τους προς το Δικηγορικό Σύλλογο (...) να επιλέξουν την άσκηση της δικηγορίας ή την απόληψη των παροχών αυτών. 2. Η διάταξη της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζεται: (...) 3. (...) Αν ο υπόχρεος επιλέξει τη σύνταξη, θεωρείται ότι παραιτήθηκε από το δικηγορικό λειτούργημα (...)» (βλ. τις παρόμοιες διατάξεις των άρθρων 63Α και 63Β του προϊσχύσαντος δικηγορικού κώδικα - ν.δ/γμα 3026/1954).

22. Με τις ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 11 ν. 1649/1986, όπως ίσχυαν κατά τον κρίσιμο χρόνο, προβλέφθηκε η δυνατότητα να προσλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, από τους ΟΤΑ β' βαθμού δικηγόροι με πάγια αντιμισθία ή με αποκλειστική ή συστηματική ανάθεση υποθέσεων με πάγια αμοιβή. Η πρόσληψη αυτή γινόταν μετά από προκήρυξη σε αντίστοιχες θέσεις των ανωτέρω ΟΤΑ που συστάθηκαν με τους εσωτερικούς οργανισμούς οργάνωσης και λειτουργίας τους. Από 1.1.2011 οι ανωτέρω θέσεις, όπως και οι δικηγόροι που τις κατείχαν και είχαν προσληφθεί σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, μεταφέρθηκαν αυτοδικαίως από τις τέως νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις στις αντίστοιχες περιφέρειες. Οι δε δικηγόροι διατηρούν και με τον νέο φορέα την ίδια σχέση έμμισθης εντολής με πάγια περιοδική (ετήσια ή μηνιαία) αμοιβή (για τα ειδικότερα χαρακτηριστικά της αμοιβής αυτής βλ. ΕλΣυν Ολ. 1503/2016, 1504/2016, 7410/2015, πρβ. ΣτΕ 4207/1999, 423/1996, 3294/1995, 1117/1993).

23. Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 69 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα «1. Κάθε συνταξιούχος υποχρεούται μέσα σ' έξι μήνες από τη μεταβολή της συνταξιοδοτικής του κατάστασης να την γνωστοποιεί στην Υπηρεσία Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους. Αν από την παράλειψη της αναγγελίας επέλθει ζημία στο Δημόσιο από σύνταξη που καταβλήθηκε χωρίς να οφείλεται, ο συνταξιούχος (...) υποχρεούται ν' ανορθώσει και τη ζημία που προκλήθηκε. Το ποσό (...) της ζημίας που προκλήθηκε βεβαιώνεται σαν δημόσιο έσοδο με απόφαση του Υπουργού των Οικονομικών και εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα είσπραξης δημόσιων εσόδων».

24. Κατά την έννοια των διατάξεων που αναφέρονται στην προηγούμενη σκέψη, οι συνταξιούχοι του Δημοσίου που υπηρετούν ή προσλαμβάνονται σε θέσεις του δημόσιου τομέα έχουν υποχρέωση να το γνωστοποιήσουν στη Διεύθυνση Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (ΓΛΚ), καθώς τούτο συνιστά μεταβολή της συνταξιοδοτικής τους κατάστασης (ΕλΣυν Ολ. 146/2010, 2262/2009). Η ανωτέρω υποχρέωση ενημέρωσης είναι ανεξάρτητη και αυτοτελής έναντι της ευθύνης την οποία έχει ο εκκαθαριστής αποδοχών της θέσης να αναστέλλει την καταβολή αποδοχών στην περίπτωση που δεν έχει προσκομιστεί βεβαίωση της Υπηρεσίας Συντάξεων του ΓΛΚ ότι δηλώθηκε η κατοχή αυτής (θέσης), σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 13 του ν. 2703/1999 (ΕλΣυν Ολ.

2457/2012). Σε περίπτωση που, κατά παράβαση της ανωτέρω διάταξης του άρθρου 8 παράγραφος 14 του ν. 2592/1998, όπως ισχύει, καταβληθεί στον συνταξιούχο, που λαμβάνει σύνταξη και αποδοχές από θέση του δημοσίου τομέα, ποσό σύνταξης καθ' υπέρβαση του επιτρεπόμενου ορίου, ο συνταξιούχος αυτός καταλογίζεται με το αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό, ανεξάρτητα από υπαιτιότητά του (άρθρο 33 του ν. 2362/1995 - ΕλΣυν Ολ. 1647/2023, 2893/2020).

25. Η αρχή της χρηστής και εύρυθμης διοίκησης επιβάλλει, στις περιπτώσεις που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως χρηματικά ποσά από περιοδικές παροχές, τη μη αναζήτηση τους ή τη μερική αναζήτησή τους όταν, ενόψει των υφισταμένων σε κάθε περίπτωση συνθηκών, συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) δημιουργήθηκε στον λαβόντα η σταθερή και δικαιολογημένη πεποίθηση, αφού εκπλήρωσε τις νόμιμες υποχρεώσεις του, ότι ήταν δικαιούχος των παροχών αυτών και συνεπώς εισέπραττε καλοπίστως τα καταβαλλόμενα χρηματικά ποσά και β) προκύπτει από την εκτίμηση των στοιχείων της προσωπικής, οικογενειακής και περιουσιακής κατάστασης εκείνου που εισέπραξε τα ποσά αυτά ότι η αναζήτηση, μετά παρέλευση μακρού χρόνου, και η απόδοση των οφειλομένων θα δημιουργήσει στον ίδιο ή την οικογένειά του, σοβαρές και απρόβλεπτες οικονομικές δυσχέρειες, οι οποίες θα έχουν άμεση, δυσμενή και δυσανάλογη (σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό) επίδραση στα μέσα διαβίωσής του (ΕλΣυν Ολ. 1647/2023, 541/2023, 1852/2022, 1378/2021, 1375/2021, 2892/2020, 2893/2020, 1385/2012, πρβλ. απόφ. ΕΔΔΑ, της 15.9.2009 «Moskal κατά Πολωνίας» σκ. 74, 76). Οι έννοιες της καλής πίστης και της οικονομικής αδυναμίας είναι νομικές, υποκείμενες στον αναιρετικό έλεγχο σχετικά με τον αν ορθώς το δικαστήριο της ουσίας υπήγαγε τα ανελέγκτως δεκτά γενόμενα πραγματικά περιστατικά στον νόμο (ΕλΣυν Ολ. 2892/2020, 2457/2012, 1428/2005).

26. Στην υπό κρίση υπόθεση με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση του Ι Τμήματος του Δικαστηρίου έγιναν δεκτά κατά την ανέλεγκτη περί τα πράγματα κρίση του τα ακόλουθα:

26.1. Με την ... πράξη της 2ης Διεύθυνσης του Γ.Λ.Κ. κανονίστηκε στην ήδη αναιρεσειούσα, σύζυγο αποβιώσαντος στις ... υπαλλήλου του Υπουργείου ..., καθώς και στα ανήλικα τότε τέκνα τους, σύνταξη κατά μεταβίβαση, πληρωτέα από το Δημόσιο Ταμείο από Από την ... η ανωτέρω κατέστη η μοναδική δικαιούχος της ως άνω κατά μεταβίβασης σύνταξης, λόγω περάτωσης των σπουδών του μικρότερου τέκνου της.

26.2. Μετά τη συνταξιοδότησή της η αναιρεσειούσα προσλήφθηκε ως δικηγόρος με σχέση έμμισθης εντολής στο Νομαρχιακό Διαμέρισμα ..., δυνάμει της ... απόφασης του οικείου Νομάρχη, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ/τος 3026/1954 «Περί Κώδικος των Δικηγόρων» και του άρθρου 11 του ν. 1649/1986. Μετά την ισχύ του ν. 3852/2010 και τη σύσταση των Περιφερειών ως ΟΤΑ δευτέρου βαθμού, κατόπιν της ... διαπιστωτικής πράξης του Περιφερειάρχη ..., η

ανωτέρω μεταφέρθηκε αυτοδικαίως από το καταργηθέν Νομαρχιακό Διαμέρισμα ... στην Περιφέρεια Ανατολικής ... “χωρίς μεταβολή της εργασιακής κατάστασής της ως δικηγόρου με σχέση έμμισθης εντολής” και τοποθετήθηκε στη Νομική Υπηρεσία της ανωτέρω Περιφέρειας.

26.3. Η αναιρεσείουσα δεν ενημέρωσε την αρμόδια υπηρεσία συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (ΓΛΚ) για την πρόσληψή της στον ΟΤΑ ως δικηγόρου.

26.4. Στο πλαίσιο διενέργειας ελέγχου καταβολής συντάξεων από τα αρμόδια όργανα του ΓΛΚ και σε εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 8 παρ. 14 του ν. 2592/1998, όπως αντικαταστάθηκαν από τις διατάξεις του άρθρου πρώτου Παράγραφος Β Υποπαράγραφος Β1 υποπερίπτωση β΄ του ν. 4093/2012, εκδόθηκε η ... πράξη της Διεύθυνσης Διενέργειας Μεταβολών και Δειγματοληπτικών Ελέγχων του ΓΛΚ, με την οποία η αναιρεσείουσα καταλογίστηκε με το ποσό των 34.076,68 ευρώ, εκ των οποίων: α) ποσό 26.077,60 ευρώ αντιστοιχούσε στο 70% της σύνταξης, που αυτή φερόταν ότι εισέπραξε αχρεωστήτως κατά το χρονικό διάστημα από ... (ημερομηνία κατά την οποία κατέστη μοναδική κατά μεταβίβαση δικαιούχος της εν λόγω σύνταξης) έως ... (ημερομηνία, από την επομένη της οποίας άρχισε να της καταβάλλεται το 30% της κανονισθείσας σύνταξης) και β) ποσό 7.999,08 ευρώ αντιστοιχούσε σε φερόμενα ως αχρεωστήτως εισπραχθέντα ποσά οικογενειακής παροχής συζύγου και τέκνου από ... (ημερομηνία έναρξης καταβολής σε αυτήν σύνταξης και οικογενειακής παροχής) έως ... (ημερομηνία κατά την οποία η αναιρεσείουσα έπαυε να λαμβάνει με τη σύνταξή της την οικογενειακή παροχή, καθόσον δεν πληρούντο οι προϋποθέσεις στο πρόσωπο του τέκνου της).

26.5. Κατά της πράξης αυτής η αναιρεσείουσα άσκησε την υπ' αριθμ. πρωτ. ΓΛΚ ... ένστασή της ενώπιον του Α΄ Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία έγινε εν μέρει δεκτή με την ... πράξη του. Ειδικότερα, το Κλιμάκιο έκρινε ότι η αναιρεσείουσα μη νομίμως λάμβανε το σύνολο της ως άνω κατά μεταβίβαση πολιτικής σύνταξης από ... έως ... αντί του 30% αυτής, διότι αυτή «έχουσα την ιδιότητα της δικηγόρου είναι μεν άμισθη δημόσια λειτουργός, που παρέχει υπηρεσίες με πάγια αντιμισθία στην Περιφέρεια, με την οποία συνδέεται με σχέση έμμισθης εντολής και όχι εξαρτημένης εργασίας ή υπαλληλικής σχέσης», πλην υπάγεται, μεταξύ άλλων, στους περιορισμούς των άρθρων 58 παρ. 1 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, 8 παρ. 14 εδ. α΄ του ν. 2592/1998 και εδάφιο 1β της Υποπαράγραφου Β1 του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, καθώς κρίσιμη «για την ένταξη στο ρυθμιστικό πεδίο των ανωτέρω διατάξεων δεν είναι η ιδιότητά της ως υπαλλήλου αλλά η πρόσληψη και κατάληψη θέσης στο[ν] δημόσιο τομέα». Όσον αφορά τα ποσά που αντιστοιχούσαν στην οικογενειακή παροχή, το Κλιμάκιο έκρινε ότι η αναιρεσείουσα edικαιούτο να τα λαμβάνει τόσο με τις αποδοχές της όσο και με τη σύνταξη της και επομένως ο καταλογισμός ήταν μη νόμιμος κατά το μέρος αυτό. Κατόπιν αυτών, το Κλιμάκιο μεταρρύθμισε την ως άνω

καταλογιστική πράξη και περιόρισε το ποσό του καταλογισμού σε 26.077,60 ευρώ.

27. Ακολούθως, κατά της εν λόγω πράξης του Α΄ Κλιμακίου, η αναιρεσείουσα άσκησε έφεση ενώπιον του Ι Τμήματος του Δικαστηρίου, η οποία απορρίφθηκε στην ουσία με την ήδη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση. Ειδικότερα, το δικάσαν Τμήμα έκρινε ότι στο ρυθμιστικό πεδίο εφαρμογής των διατάξεων των άρθρων 8 παρ. 14 του ν.2592/1998 και πρώτου παράγραφος Β. υποπ. Β1. εδ. 1β΄ του ν.4093/2012 εμπίπτουν οι πολιτικοί συνταξιούχοι που υπηρετούν ή προσλαμβάνονται σε φορέα του δημόσιου τομέα ανεξαρτήτως της φύσεως της σχέσεως που τους συνδέει με τον φορέα αυτόν ή του τρόπου αμοιβής τους, και επομένως ότι εμπίπτουν και οι εκ μεταβιβάσεως πολιτικοί συνταξιούχοι, που απασχολούνται ως δικηγόροι με σχέση έμμισθης εντολής σε θέση του δημόσιου τομέα της παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982. Επιπροσθέτως, το Τμήμα απορρίπτοντας σχετικό λόγο έφεσης, έκρινε ότι ο Κώδικας Δικηγόρων δεν ασκεί επιρροή στην υπό κρίση υπόθεση, διότι οι διατάξεις του, οι οποίες αποβλέπουν κατά κύριο λόγο στη διαφύλαξη του κύρους του δικηγορικού λειτουργήματος από ασυμβίβαστες ιδιότητες, δεν θεσπίζουν εξαίρεση ως προς τους δικηγόρους που λαμβάνουν παράλληλα σύνταξη από το Δημόσιο από τις διατάξεις βάσει των οποίων εκδόθηκε η εκκληθείσα καταλογιστική πράξη και οι οποίες είναι ειδικότερες ως προς το κρίσιμο εν προκειμένω ζήτημα, δηλαδή τον περιορισμό της σύνταξης στην περίπτωση που ο συνταξιούχος απασχολείται σε θέση του δημόσιου τομέα. Εξάλλου, το Τμήμα, απορρίπτοντας ως αλυσιτελή τον σχετικό ισχυρισμό της αναιρεσείουσας, έκρινε ότι για την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 8 παρ. 14 του ν. 2592/1998 και πρώτου παράγραφος Β. υποπ. Β1. εδ. 1β΄ του ν. 4093/2012 περί μειώσεως της καταβαλλόμενης σύνταξης και τον συνεπεία αυτών καταλογισμό της αναιρεσείουσας, αρκεί η απασχόλησή της στην Περιφέρεια και δεν απαιτείται να έχει ζητήσει την υπαγωγή της στις διατάξεις του ν. 3075/2002 ή να πρόκειται να λάβει στο μέλλον διπλή σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο. Περαιτέρω, ο λόγος έφεσης ότι παραβιάστηκε το περιουσιακό δικαίωμα της ήδη αναιρεσείουσας που προστατεύεται από τις διατάξεις του άρθρου 1 του (πρώτου) Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ απορρίφθηκε από το δικάσαν Τμήμα ως αβάσιμος, καθόσον κρίθηκε ότι ο περιορισμός του ύψους της καταβαλλόμενης σε αυτήν σύνταξης λόγω κατοχής θέσης στον δημόσιο τομέα δεν αντίκειται στις διατάξεις αυτές, είναι δε εύλογος, ενόψει της οικονομικής και οικογενειακής κατάστασης αυτής, καθώς και του ότι η κατάληψη της εν λόγω θέσης αποτέλεσε ελεύθερη επιλογή της. Ακόμη, ο σχετικώς προβληθείς ισχυρισμός της αναιρεσείουσας περί έλλειψης πταίσματος στο πρόσωπό της ως προς την είσπραξη της επίμαχης σύνταξης απορρίφθηκε από το Τμήμα ως αλυσιτελής, δεδομένου ότι από τις κείμενες διατάξεις του δημόσιου λογιστικού συνάγεται ότι ο καταλογισμός του αχρεωστήτως λαβόντος επέρχεται ως αυτόθροη συνέπεια της ανοικείου πληρωμής, ανεξάρτητα από υπαιτιότητά του.

28. Περαιτέρω, το Τμήμα απέρριψε τον λόγο έφεσης ότι εν προκειμένο παραβιάστηκε η αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, για τον λόγο ότι δεν αποδείχθηκε ότι η αρμόδια αρχή με θετικές πράξεις της διαβεβαίωσε την ήδη αναιρεσείουσα ως προς τη νομιμότητα λήψης ολόκληρης της κανονισθείσας σύνταξης. Ο δε ισχυρισμός της αναιρεσείουσας ότι για την πρόσληψή της στον ΟΤΑ είχε ενημερώσει σχετικά το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, καθώς και το ΓΛΚ, υπάλληλος του οποίου τη διαβεβαίωσε ότι δεν υπόκειται στους περιορισμούς του νόμου για την απασχόληση των συνταξιούχων, απορρίφθηκε από το Τμήμα κατά μεν το πρώτο σκέλος αυτού ως αλυσιτελώς προβαλλόμενος, κατά δε το δεύτερο σκέλος αυτού ως αόριστος, και σε κάθε περίπτωση ως αναπόδεικτος. Επίσης, το Τμήμα απέρριψε ως αβάσιμο και τον σχετικά προβληθέντα λόγο περί εφαρμογής στο πρόσωπο της αναιρεσείουσας των αρχών της χρηστής και εύρυθμης διοίκησης, με την αιτιολογία ότι δεν συντρέχει εν προκειμένο η (σωρευτικώς με την οικονομική αδυναμία) απαιτούμενη προϋπόθεση της καλής πίστης, δοθέντος ότι η αχρεώστητη καταβολή από ..., ποσοστού της σύνταξής της οφείλεται αποκλειστικώς στην παράλειψή της να δηλώσει στο ΓΛΚ την πρόσληψή της ως δικηγόρου με σχέση έμμισθης εντολής στην Περιφερειακή Ενότητα ..., παρά τη σχετική υποχρέωση που απέρρευε από το άρθρο 69 παρ. 1 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα.

29. Με τον πρώτο λόγο αναίρεσης, όπως αυτός εκτιμάται από το Δικαστήριο προβάλλεται ότι, κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και πλημμελή εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 8 παρ. 14 του ν. 2592/1998, πρώτου παράγραφος Β υποπαράγραφος Β.1 του ν. 4093/2012, 2 παρ. 15 του ν. 3234/2004, 42, 47 και 166 του ν. 4194/2013 (Κώδικας Δικηγόρων) και των αντίστοιχων διατάξεων του ν.δ/τος 3026/1954 (προϊσχύσας Κώδικας περί Δικηγόρων), σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 1 και 6 του ν. 1256/1982, 58 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, 11 παρ. 1 του ν. 1649/1986, 63 του ν. 2676/1999, 16 παρ. 1 περ. 6 του ν. 3863/2010 και 12 του ν. 1694/1987, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δέχθηκε ότι η αναιρεσείουσα, ως δικηγόρος με σχέση έμμισθης εντολής σε ΟΤΑ β' βαθμού και ταυτόχρονα συνταξιούχος του Δημοσίου κατά μεταβίβαση, υπάγεται στο ρυθμιστικό πεδίο των διατάξεων των άρθρων 58 παρ. 1 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, 8 παρ. 14 του ν. 2592/1998, 2 παρ. 15 του ν. 3234/2004 και του άρθρου πρώτου παρ. Β υποπαρ. Β.1 εδ. 1 β' του ν. 4093/2012. Ειδικότερα, η αναιρεσείουσα επαναλαμβάνοντας εν μέρει τα όσα και με την έφεση είχε υποστηρίξει, ισχυρίζεται ότι η ίδια δεν συνδέεται με τον ΟΤΑ με σχέση εξαρτημένης εργασίας ή υπαλληλική σχέση, αλλά με σχέση έμμισθης εντολής ιδιωτικού δικαίου, η οποία σύμφωνα με τον Κώδικα περί Δικηγόρων, αποτελεί ειδική μορφή άσκησης δικηγορίας και όχι σχέση εργασίας ή κατάληψη θέσης στον δημόσιο τομέα. Κατά την αναιρεσείουσα, η μόνη διάταξη που θέτει περιορισμούς σε δικηγόρο και ταυτόχρονα συνταξιούχο του Δημοσίου είναι το άρθρο 47 του Κώδικα Δικηγόρων, το οποίο αφορά μόνο στους εξ ιδίου δικαιώματος

συνταξιούχους και ως ειδική διάταξη υπερισχύει κάθε άλλης, σύμφωνα με το άρθρο 166 του ίδιου Κώδικα Επιπλέον, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι δεν διέπεται από το ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς ούτε θα συνταξιοδοτηθεί με τις δημοσιοϋπαλληλικές διατάξεις, υπάγεται δε στο ασφαλιστικό-συνταξιοδοτικό καθεστώς των ελευθέρων επαγγελματιών του πρώην Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (Τομέας Ασφάλισης Νομικών), και ήδη στον e-Ε.Φ.Κ.Α., και η σύνταξή της θα υπολογιστεί με βάση τις συντάξιμες αποδοχές της αναλόγως των εισφορών που κατέβαλε ως δικηγόρος. Συναφώς, επαναλαμβάνει τον προβληθέντα με την έφεση ισχυρισμό ότι η ίδια ουδέποτε έκανε χρήση των διατάξεων του άρθρου 9 του ν. 3075/2002, που παρείχε στους δικηγόρους του Δημοσίου και των νπδδ με πάγια μηνιαία ή περιοδική αμοιβή τη δυνατότητα να υπαχθούν στο ίδιο με τα τακτικό προσωπικό τους συνταξιοδοτικό καθεστώς, το δε χρονικό διάστημα της παροχής των δικηγορικών της υπηρεσιών στον εν λόγω ΟΤΑ δεν αναγνωρίζεται ως χρόνος συντάξιμης υπηρεσίας από το Δημόσιο, επομένως θα ήταν αντίθετο με την αρχή της ισότητας να εξομοιωθεί η περίπτωση της με τις περιπτώσεις εκείνων των δικηγόρων που έχουν υπαχθεί στο συνταξιοδοτικό καθεστώς του Δημοσίου δυνάμει των ανωτέρω διατάξεων του ν.3075/2002. Ακόμη, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι η κρίση της αναιρεσιβαλλομένης περί υπαγωγής της ίδιας στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 58 παρ. 1 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα και ο καθορισμός, κατ' αυτό τον τρόπο, ζητημάτων που άπτονται της μελλοντικής καταβολής σύνταξης στην αναιρεσείουσα από το πρώην Ταμείο Νομικών (ήδη e-Ε.Φ.Κ.Α.) ως δικηγόρου, δεν αποτελούσε προϋπόθεση για την κρίση της νομιμότητας του ένδικου καταλογισμού.

30. Ο λόγος αυτός κατά το μέρος με το οποίο η αναιρεσείουσα επικαλείται εσφαλμένη ερμηνεία από το Τμήμα των διατάξεων των άρθρων 63 του ν. 2676/1999 και 16 παρ. 1 περ. 6 του ν. 3863/2010 (που ρυθμίζουν ζητήματα απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα συνταξιούχων εξ ιδίου δικαιώματος του Δημοσίου), καθώς και 12 του ν. 1694/1987 (που αφορά στο επίδομα οικογενειακών βαρών), τις οποίες μάλιστα δεν είχε επικαλεστεί με το δικόγραφο της έφεσης και το επ' αυτής υπόμνημα και δεν αποτέλεσαν αντικείμενο ερμηνείας από την απόφαση αυτή, είναι απορριπτέος προεχόντως ως απαράδεκτος και σε κάθε περίπτωση ως αόριστος, καθόσον η αναιρεσείουσα δεν επικαλείται κατά τρόπο σαφή και συγκεκριμένο σε τι συνίσταται η παραβίαση των διατάξεων αυτών από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση. Κατά τα λοιπά, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά ανωτέρω (βλ. παρ.18 και 27 της παρούσας), ορθώς κρίθηκε με την αναιρεσιβαλλομένη ότι στις προεκτεθείσες ρυθμίσεις της παρ. 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 όπως διαχρονικώς ίσχυσαν υπάγεται και η αναιρεσείουσα, πολιτική από μεταβίβαση συνταξιούχος του Δημοσίου που προσλήφθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 του ν. 1649/1986 και υπηρετεί σε θέση δικηγόρου ΟΤΑ β' βαθμού με σχέση έμμισθης εντολής, καθόσον στις ως άνω διατάξεις υπάγονται

οι συνταξιούχοι του Δημοσίου που απασχολούνται σε θέση του δημόσιου τομέα, ανεξάρτητα από τη φύση της σχέσης που τους συνδέει με τον δημόσιο φορέα και του τρόπου αμοιβής τους. Τα δε περί του αντιθέτου υποστηριζόμενα με την ένδικη αίτηση πρέπει να απορριφθούν.

31. Περαιτέρω, όπως ορθώς έκρινε το δικάσαν Τμήμα, για την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων του ν.2592/1998 περί μειώσεως της συντάξεως και τον συνεπεία αυτών καταλογισμό της αναιρεσεύουσας αρκεί η απασχόλησή της σε θέση δικηγόρου ΟΤΑ και δεν απαιτείται να έχει ζητήσει την υπαγωγή της στις προαναφερόμενες διατάξεις του ν. 3075/2002, ή να πρόκειται να λάβει στο μέλλον διπλή σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο, όσα δε περί του αντιθέτου προβάλλονται με την ένδικη αίτηση στηρίζονται σε εσφαλμένη προϋπόθεση και πρέπει να απορριφθούν. Ομοίως, απορριπτέος ως ερειδόμενος επί εσφαλμένης προϋπόθεσης είναι και ο ισχυρισμός ότι έσφαλε η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση κατά το μέρος αυτής, με το οποίο κρίθηκαν ζητήματα που άπτονται της μελλοντικής καταβολής σύνταξης στην αναιρεσεύουσα από το Ταμείο Νομικών (ήδη τον e-ΕΦΚΑ). Τούτο διότι το δικάσαν Τμήμα δεν προέβη σε οιαδήποτε κύρια ή παρεμπίπτουσα κρίση επί της ασφαλιστικής κατάστασης της αναιρεσεύουσας (κρίση, η οποία σε κάθε περίπτωση θα ευρίσκετο εκτός της δικαιοδοσίας του), αλλά παρέθεσε το άρθρο 58 παρ. 1 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα και μάλιστα στη μείζονα μόνο πρόταση του δικανικού συλλογισμού της αναιρεσιβαλλομένης, κατά παραπομπή από τις διατάξεις της παρ. 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 προς τον σκοπό του καθορισμού και μόνο της έννοιας του δημόσιου τομέα για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού.

32. Οι επικαλούμενες από την αναιρεσεύουσα διατάξεις του προϊσχύσαντος (ν.δ. 3026/1954) και του ισχύοντος (ν. 4194/2013) Κώδικα Δικηγόρων δεν ασκούν εν προκειμένω επιρροή, όπως ορθώς κρίθηκε από το δικάσαν Τμήμα, διότι θεσπίστηκαν και αποβλέπουν κατά κύριο λόγο στη διαφύλαξη του κύρους του δικηγορικού λειτουργήματος από ασυμβίβαστες ιδιότητες. Ειδικότερα, οι επικαλούμενες διατάξεις των άρθρων 63Α και 63Β του προϊσχύσαντος Κώδικα περί Δικηγόρων και, αντιστοίχως, οι διατάξεις του άρθρου 47 του ισχύοντος Κώδικα Δικηγόρων, όπως το περιεχόμενό τους εκτέθηκε στη μείζονα σκέψη της παρούσας (βλ παρ.17), απλώς θέτουν περιορισμούς και καθορίζουν οικονομικές προϋποθέσεις για την άσκηση της δικηγορίας από δικηγόρους που λαμβάνουν ως άμεσα ασφαλισμένοι από το Δημόσιο ή οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό κύρια ή επικουρική σύνταξη ή άλλη περιοδική παροχή ή βοήθημα. Η δε παρ. 1 του άρθρου 166 του ισχύοντος Κώδικα Δικηγόρων που ορίζει ότι οι διατάξεις αυτού «είναι ειδικές έναντι κάθε άλλης διάταξης» έχει προδήλως την έννοια ότι οι διατάξεις αυτού είναι ειδικές ως προς τα ζητήματα τα οποία ρυθμίζουν, μεταξύ των οποίων δεν συμπεριλαμβάνεται το επίδικο (πρβλ. ΣτΕ Ολ. 3374/2015 σκ. 10).

33. Περαιτέρω, απαραδέκτως η αναιρεσεύουσα προβάλλει το πρώτον με το υπόμνημα, ότι οι διατάξεις της παρ. 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 και του

άρθρου 58 παρ. 1 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα θεωρούνται ήδη καταργημένες με την παρ. 7 του άρθρου 12 του ν. 4387/2016 (Α' 85/12.5.2016) και μη εφαρμοστές για τις περιπτώσεις θανάτου από τις 13.5.2016 και εφεξής, πρέπει δε να θεωρηθούν και στην δική της περίπτωση καταργημένες και μάλιστα αναδρομικώς. Τούτο δε, διότι με το υπόμνημα δεν επιτρέπεται η προβολή νέων λόγων αναίρεσης, αλλά μόνο η ανάπτυξη των ήδη προβληθέντων με το κύριο δικόγραφο ή το δικόγραφο πρόσθετων λόγων (ΕλΣυν 1980/2021, 1065/2021, 1720/2010).

34. Με τον δεύτερο λόγο αναίρεσης η αναιρεσείουσα προβάλλει, κατ' εκτίμηση του δικογράφου, ότι κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και πλημμελή εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 1 του (πρώτου) Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ και των άρθρων 4, 5, 17, 21 παρ. 1, 22 και 25 του Συντάγματος, η προσβαλλόμενη απόφαση δέχθηκε αφενός ότι οι διατάξεις των άρθρων 8 παρ. 14 του ν. 2592/1998, πρώτου παράγραφος Β υποπαράγραφος Β.1 του ν. 4093/2012 και 2 παρ. 15 του ν. 3234/2004 εξυπηρετούν στην περίπτωση της θεμιτούς σκοπούς δημοσίου συμφέροντος και αφετέρου ότι δεν διαταράσσεται εν προκειμένω η δίκαιη ισορροπία μεταξύ των σκοπών αυτών και του σεβασμού στο δικαίωμά της στην περιουσία και στην αξιοπρεπή της διαβίωση. Ειδικότερα, ισχυρίζεται ότι στην περίπτωση των δικηγόρων που απασχολούνται με έμμισθη εντολή σε ΟΤΑ, όπως η ίδια, η αποτροπή της πολυθεσίας ρυθμίζεται με τις διατάξεις των άρθρων 1 παρ. 1 και παρ. 3 περ. δ' του ν. 1256/1982, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 6 του ίδιου νόμου, καθώς και τις ειδικές διατάξεις των άρθρων 63, 63Α και 63Β του προΐσχύσαντος Κώδικα περί Δικηγόρων και των αντίστοιχων άρθρων 7 παρ. 1 περ. γ' και 47 του ισχύοντος Κώδικα Δικηγόρων, δυνάμει των οποίων απαγορεύεται σε κάποιον να είναι δικηγόρος με έμμισθη εντολή σε δημόσιο φορέα και συγχρόνως υπάλληλος ή συνταξιούχος εξ ιδίου δικαίωματος του δημοσίου τομέα. Περαιτέρω, ισχυρίζεται ότι οι προαναφερθείσες διατάξεις των άρθρων 8 παρ. 15 του ν. 2592/1998, 2 παρ. 15 του ν. 3234/2004 και πρώτου παρ. Β. υποπ. Β1 εδ. 1 β' του ν. 4093/2012 διασφαλίζουν μεν τη δημοσιονομική βιωσιμότητα διά του εξορθολογισμού των δημοσίων δαπανών για μισθούς και συντάξεις, όμως ειδικώς στην περίπτωση των δικηγόρων που απασχολούνται στους ΟΤΑ με έμμισθη εντολή ο ζητούμενος εξορθολογισμός των δημοσίων δαπανών επιτυγχάνεται μέσω του περιορισμού των δαπανών του ΟΤΑ που προκύπτει από τη σταθερή αμοιβή που καταβάλλεται για δικηγορικές υπηρεσίες, απαλλασσομένου αυτού από την καταβολή της ελάχιστης δικηγορικής αμοιβής εκάστης υπόθεσης που προβλέπει ο Κώδικας Δικηγόρων. Εξάλλου, η αναιρεσείουσα ισχυρίζεται ότι στην περίπτωση της διαταράσσεται το δικαίωμά της στην αξιοπρεπή διαβίωση κατά παράβαση του άρθρου 1 του (πρώτου) Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, καθόσον για την επιστροφή του καταλογισθέντος ποσού προέβη σε ρύθμιση καταβολής του σε 100 δόσεις, με μηνιαία δόση ύψους 253 ευρώ, διανύει το 64ο έτος της ηλικίας της και με τη συμπλήρωση του 67ου έτους θα λυθεί αυτοδικαίως η σχέση έμμισθης εντολής με την Περιφέρεια, με συνέπεια να τεθεί σε καθεστώς

συνταξιοδότησης ως δικηγόρος, υπαγόμενη δε, κατά την έννοια που αποδίδει στην προσβαλλόμενη απόφαση, στο άρθρο 58 παρ. 1 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα θα πρέπει, προκειμένου να μην στερηθεί συντάξιμο χρόνο από το 1999 και εφεξής, να επιστρέψει το συνολικό ποσό της καταβληθείσας σε αυτήν κατά μεταβίβαση σύνταξης, με συνέπεια να πλήττεται έτι περαιτέρω το δικαίωμα αξιοπρεπούς της διαβίωσης.

35. Σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στη σκέψη 18, το μέτρο της μερικής αναστολής καταβολής της σύνταξης των συνταξιούχων του Δημοσίου γενικά που απασχολούνται σε θέσεις του δημόσιου τομέα προβλέπεται από τον νόμο και εξυπηρετεί θεμιτούς σκοπούς δημοσίου συμφέροντος. Οι ρυθμίσεις αυτές έχουν θεσπιστεί κατ' ενάσκηση της ευχέρειας του νομοθέτη να θεσμοθετεί τα μέτρα που κρίνει αναγκαία για την πραγμάτωση της κοινωνικής και δημοσιονομικής πολιτικής. Περαιτέρω, όπως εκτέθηκε στην ανωτέρω σκέψη, το εν λόγω μέτρο συνιστά θεμιτό περιορισμό του συνταξιοδοτικού δικαιώματος και τελεί σε αναλογία με τους υπηρετούμενους με τη θέσπισή του σκοπούς δημοσίου συμφέροντος, λόγω της προσωρινής χρονικά και μερικής ποσοτικά φύσης του. Κατά τούτο, δεν έρχεται σε αντίθεση ούτε με το άρθρο 1 του (πρώτου) Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, ούτε με τις συνταγματικές διατάξεις που, πάντως αορίστως, επικαλείται η αναιρεσείουσα. Εξάλλου, το Τμήμα ορθώς έκρινε ότι ο επίδικος καταλογισμός έγινε προς αποκατάσταση της νομιμότητας, η οποία επέρχεται με την εκ μέρους της αναιρεσείουσας επιστροφή των ποσών που εισέπραξε αχρεωστήτως, και ότι με την επιστροφή του καταλογιζόμενου ποσού δεν διαταράσσεται η δίκαιη ισορροπία μεταξύ του δημοσίου συμφέροντος και των περιουσιακών της δικαιωμάτων, δοθέντος ότι η είσπραξη των ως άνω αχρεωστήτων ποσών και η συνακόλουθη υποχρέωση επιστροφής αυτών οφειλόταν σε δική της πλημμέλεια και ειδικότερα στη μη έγκαιρη εκ μέρους της ενημέρωση του ΓΑΚ περί κατάληψης θέσης στον δημόσιο τομέα (σκ. VI.7 της αναιρεσιβαλλομένης). Ακόμη, το Τμήμα, συνεκτιμώντας τις συνθήκες της ένδικης υπόθεσης, όπως αυτές προέκυπταν από τα στοιχεία που τέθηκαν υπόψη του (σκ. VI.5 της αναιρεσιβαλλομένης) και κρίνοντας ότι με την επιστροφή του καταλογιζόμενου ποσού δεν διαταράσσεται η δίκαιη ισορροπία μεταξύ του δημοσίου συμφέροντος και των περιουσιακών δικαιωμάτων της αναιρεσείουσας για τον λόγο ότι τα λοιπά εισοδήματά της επαρκούσαν για τη διασφάλιση ενός ικανοποιητικού επιπέδου διαβίωσης για την ίδια και την οικογένειά της, ορθώς τον νόμο ερμήνευσε και εφάρμοσε. Πέραν αυτού, όπως κρίθηκε ήδη κατά την εξέταση του πρώτου λόγου της ένδικης αίτησης αναίρεσης, ο ισχυρισμός ότι με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση κρίθηκαν ζητήματα που άπτονται της μελλοντικής καταβολής σύνταξης στην αναιρεσείουσα από το πρώην Ταμείο Νομικών (ήδη e-E.Φ.Κ.Α.) ως δικηγόρου είναι απορριπτέος ως ερειδόμενος επί εσφαλμένης προϋπόθεσης. Επομένως για τον ίδιο λόγο αποβαίνει απορριπτέος και ο ισχυρισμός της αναιρεσείουσας ότι προκειμένου να αναγνωρισθεί ο χρόνος δικηγορίας της ως

συντάξιμος θα υποχρεωθεί, με δυσβάστακτες για την ίδια οικονομικές συνέπειες, να επιστρέψει το σύνολο της ληφθείσας από αυτήν σύνταξης. Τέλος, το γεγονός ότι και άλλες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, όπως οι επικαλούμενες από την αναιρεσείουσα σχετικώς με την άσκηση δικηγορίας στο πλαίσιο σύμβασης έμμισθης εντολής, αποβλέπουν, ομοίως, σε θεμιτούς σκοπούς δημοσίου συμφέροντος, δεν αναιρεί πάντως την λυσιτέλεια και τον σκοπό δημοσίου συμφέροντος που επιδιώκουν οι εφαρμοστέες στην ένδικη υπόθεση διατάξεις. Συνακόλουθα, ο δεύτερος λόγος αναίρεσης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, ενώ κατά το μέρος που με τον λόγο αυτόν πλήττεται η ανέλεγκτη αναιρετικά εκτίμηση των αποδείξεων από το Τμήμα, ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος.

36. Με τον τρίτο και τον τέταρτο λόγο αναίρεσης, οι οποίοι πρέπει να συνεξετασθούν, η αναιρεσείουσα προβάλλει, κατ' εκτίμηση του δικογράφου, ότι κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και με ανεπαρκή αιτιολογία, απορρίφθηκαν με την προσβαλλόμενη απόφαση οι λόγοι έφεσης περί παραβίασης των αρχών της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της χρηστής και εύρυθμης διοίκησης. Ειδικότερα, η αναιρεσείουσα επαναλαμβάνοντας όσα είχε υποστηρίξει με την έφεσή της, ισχυρίζεται ότι η ίδια προέβη σε κάθε προβλεπόμενη εκ του νόμου ενέργεια για την γνωστοποίηση στη Διοίκηση της απασχόλησής της με έμμισθη εντολή στον ΟΤΑ, και ειδικότερα ότι ενημέρωσε το ΓΛΚ για την πρόσληψή της, ότι έλαβε διαβεβαιώσεις από διάφορες υπηρεσίες για τη νομιμότητα καταβολής σε αυτή του συνόλου της σύνταξης, ότι δεν βαρύνεται με υπαιτιότητα και ότι ενήργησε, σε κάθε περίπτωση, χωρίς δόλο και χωρίς πρόθεση καταστρατήγησης των οικείων διατάξεων τελώντας σε συγγνωστή νομική πλάνη. Περαιτέρω, ενόψει των εισοδημάτων και των δαπανών διαβίωσης της ίδιας και του ενήλικου υιού της, με τον οποίο δηλώνει ότι διαμένει, προβάλλει την οικονομική αδυναμία επιστροφής του καταλογισθέντος ποσού, καθώς και του ποσού που ήθελε προκύψει αν παραμείνει ισχυρή η κρίση της αναιρεσιβαλλόμενης (κατά την έννοια που αποδίδει σε αυτήν) ότι υπάγεται στο άρθρο 58 παρ. 1 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, με δυσμενείς οικονομικές συνέπειες στα μέσα διαβίωσης της ίδιας και της οικογένειάς της. Ως προς την καλή της πίστη, επαναλαμβάνοντας τους σχετικούς ισχυρισμούς του εφετηρίου, υποστηρίζει ότι δεν ενήργησε με δόλο ή βαρεία αμέλεια ως προς την είσπραξη των επίδικων ποσών σύνταξης και επισημαίνει ότι ουδέποτε της ζητήθηκε από το Ελληνικό Δημόσιο και ακολούθως τον e-ΕΦΚΑ να δηλώσει αν προσελήφθη με οποιαδήποτε σχέση σε δημόσιο φορέα ή να επιλέξει μεταξύ της κατά μεταβίβαση σύνταξης και της απασχόλησής της ως δικηγόρου με έμμισθη εντολή στον ΟΤΑ, ότι η ίδια δεν είχε όφελος από την είσπραξη του μεριδίου της κατά μεταβίβαση σύνταξης, διότι προσαύξανε το φορολογητέο εισόδημά της, και ότι η καταβολή της κατά μεταβίβαση σύνταξης στην ίδια και στα τέκνα αυτής από το ... έως το ... της δημιούργησε την πεποίθηση ότι νομίμως λάμβανε τη σύνταξη, πεποίθηση που

ενισχύθηκε από την πάγια νομολογία των δικαστηρίων και τις κατά καιρούς εκδοθείσες εγκυκλίους της διοίκησης, σύμφωνα με τις οποίες οι δικηγόροι με σχέση έμμισθης εντολής σε νπδδ ασκούν ελεύθερο επάγγελμα και δεν είναι υπάλληλοι, ούτε συνδέονται με σχέση εξαρτημένης εργασίας με το νομικό πρόσωπο στο οποίο παρέχουν τις υπηρεσίες τους, δεν εντάσσονται στο διοικητικό του προσωπικό και για τις εισφορές τους εφαρμόζονται οι διατάξεις για τους αυτοτελώς απασχολούμενους. Ενόψει των ανωτέρω, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι, παρά τα περί του αντιθέτου κριθέντα με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, συνέτρεχε πράγματι καλή πίστη στο πρόσωπό της, χωρίς τούτο να αναιρείται εξαιτίας της ιδιότητάς της ως δικηγόρου, ούτε εξαιτίας της αόριστης υπόμνησης στα ενημερωτικά σημειώματα συντάξεων από το ... και εφεξής να δηλώσει «κάθε μεταβολή που έχει σαν συνέπεια τη μείωση ή τη διακοπή της σύνταξης (θάνατος, γάμος, ενηλικίωση, διορισμός στο δημόσιο τομέα ...)».

37. Ως προς την εφαρμογή της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικούμενου, το δικάσαν Τμήμα, δεχόμενο ότι δεν αποδείχθηκε εν προκειμένω η συνδρομή της προηγούμενης παροχής διαβεβαιώσεων εκ μέρους της διοίκησης, με συγκεκριμένες θετικές ενέργειες των αρμοδίων για την καταβολή της σύνταξης οργάνων, για τη νομιμότητα λήψης από αυτήν του συνόλου του κανονισθέντος μεριδίου σύνταξής της, ορθώς και με νόμιμη και επαρκή αιτιολογία απέρριψε τον σχετικώς προβληθέντα λόγο έφεσης, όσα δε περί του αντιθέτου προβάλλονται με την ένδικη αίτηση πρέπει να απορριφθούν. Κατά το μέρος δε που με τον λόγο αυτόν πλήττεται η ανέλεγκτη κατ' αναιρέση κρίση του δικαστηρίου της ουσίας ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων, ο λόγος είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος.

38. Περαιτέρω, ορθώς και με νόμιμη και επαρκή αιτιολογία κρίθηκε με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, με βάση τα αναιρετικώς ανέλεγκτα πραγματικά περιστατικά που έγιναν δεκτά, ότι δεν συντρέχει στο πρόσωπο της αναιρεσείουσας η (σφρευτικώς απαιτούμενη με την οικονομική αδυναμία) προϋπόθεση της καλής πίστης, δοθέντος ότι η αχρεώστητη καταβολή του 70% της κανονισθείσας κατά μεταβίβαση από ... σύνταξης οφείλεται αποκλειστικώς στην παράλειψή της να δηλώσει στο ΓΛΚ την πρόσληψή της σε θέση δικηγόρου με σχέση έμμισθης εντολής σε ΟΤΑ, παρά τη ρητή προς τούτο υποχρέωσή της. Με νόμιμη δε αιτιολογία απορρίφθηκε ως αλυσιτελής ο ισχυρισμός περί μη ύπαρξης στο πρόσωπό της υπαιτιότητας, διότι, όπως ορθώς κρίθηκε από το δικάσαν Τμήμα, ο καταλογισμός του αχρεωστήτως λαβόντος επέρχεται ως συνέπεια της ανοικείου πληρωμής, ανεξάρτητα από υπαιτιότητά του. Επομένως, ο σχετικός λόγος με τον οποίο υποστηρίζονται τα αντίθετα πρέπει να απορριφθεί.

39. Κατόπιν αυτών και μη υπάρχοντος άλλου λόγου αναίρεσης, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της και να διαταχθεί η κατάπτωση υπέρ του Δημοσίου του παραβόλου που καταβλήθηκε για την άσκησή της (άρθρο 310 παρ. 1 εδ. α' του ν. 4700/2020).

